

Miten Suomi pärjää geopolitiikan kovassa maailmassa?

Sidosryhmätilaisuus
Suomen Pankki 21.4.2023

Pääjohtaja Olli Rehn
Suomen Pankki

Geopolitiikka varjostaa talouden kehitystä

Eurooppa

- **Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa**
- Elinkustannuskriisi ja inflaation hallinta
- Energiatalouden vihreä siirtymä vauhdittuu

Globaalit ongelmat

- Pankkimailman turbulenssi
- Globalisaatio peruutusvaihteella?
- Ilmastotavoitteet etääntyvät: +2,5°C uralla?

Yhdysvallat

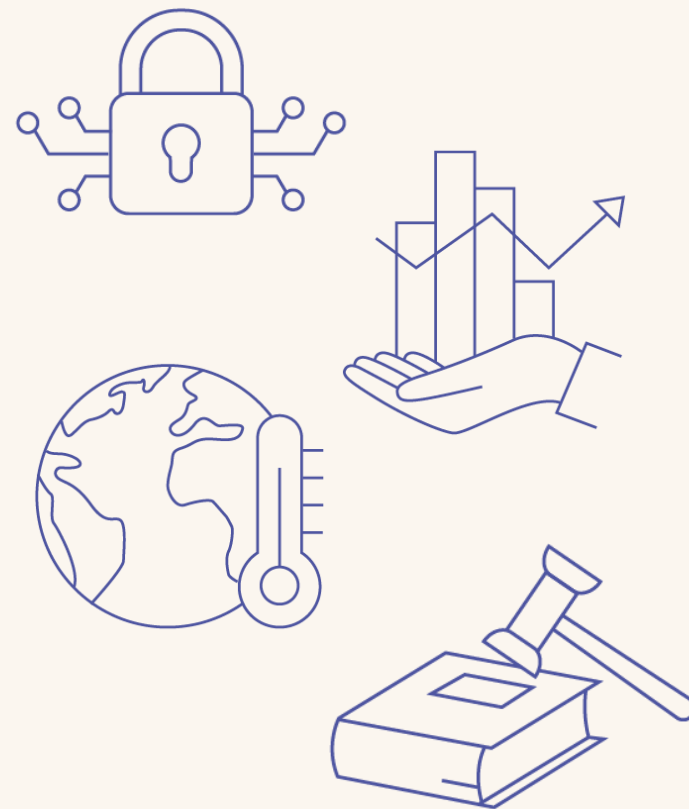
- Inflaatio / taantuma?
- Demokratian tila ja 2024 presidentinvaalit
- Pitääkö tuki Ukrainalle?
- Milloin ja miten Kiina uhkaa Taiwania?

Aasia

- Kiinan koronasulkujen purku tukee kasvua
- Intia on nyt maailman väkirikkain ja nopeimmin kasvava G20-valtio
- Käynnissä Aasian vuosisata – vai kaatuuko se suurvaltakonfliktiin Etelä-Kiinan merellä?

Kriisinkestävyys korostuu EU:ssa ja Suomessa

- Suomen turvallisuus: Nato-jäsenyys ja kansallinen puolustuskyky
- Euroopan ja Suomen kykyä kestävään kasvuun on vahvistettava – energiatalouden vihreä siirtymä, keskustelu teollisuuspolitiikasta
- EU antaa Suomelle vahvan selkänöjan kauppaa- ja teknologiapolitiikassa
- Ilmastonmuutos on globaali haaste – vaatii globaalia yhteistyötä

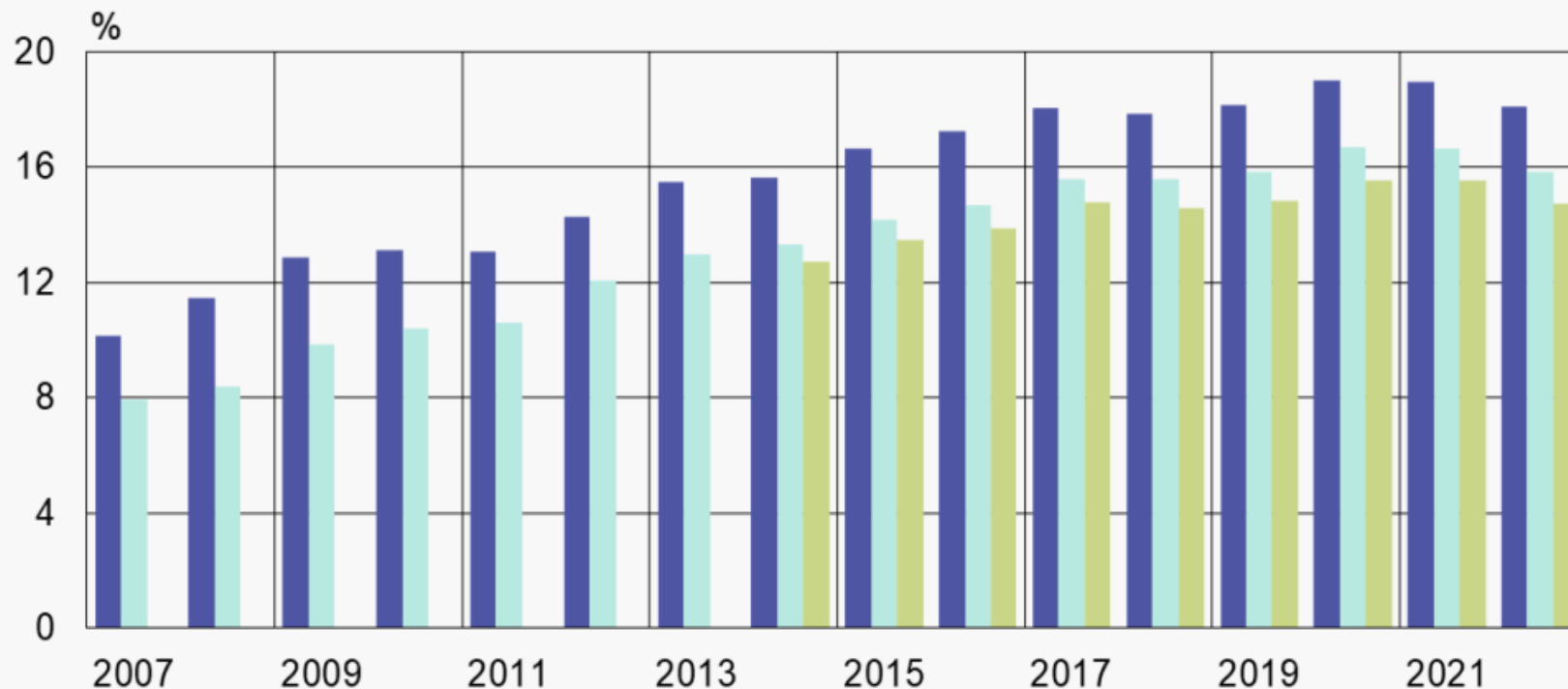
Kansallista varautumista Suomessa on vahvistettu luomalla päivittäismaksamisen varajärjestelmä

- Suomalaisten päivittäisen maksamisen kannalta kriittiset järjestelmät ja palvelut sijaitsevat pääosin ulkomailla – tietoliikenneyhteydet haavoittuvia
- VM:n ja SP:n johdolla laadittiin lakiesitys, jonka Eduskunta hyväksyi 11.7.2022
- Siihen nojautuen viranomaiset perustivat kesällä 2022 varajärjestelyn, jolla päivittäismaksaminen pyritään turvamaan vakavissa häiriötilanteissa:
 1. RVV: huoltovarmuustili
 2. SP: pankkien välisen maksamisen varajärjestelmä
- Ratkaisun ydin: jos pankki kärsisi pitkäaikaisesta ja vakavasta toimintahäiriöstä, sen asiakkaiden tili- ja korttipalvelut voitaisiin hoitaa varajärjestelmäksi perustetun huoltovarmuustilin avulla ja kautta

Euroalueen pankkien puskureita vahvistettu finanssikriisin jälkeen – sääntelyä tiukennettiin

Euroalueen pankkien vakavaraisuus, 2007–2022/III

- Kokonaisvakavaraisuussuhde, %
- Vakavaraisuussuhde ensisijaisella pääomalla, % (Tier1)
- Ydinvakavaraisuussuhde, % (CET1)

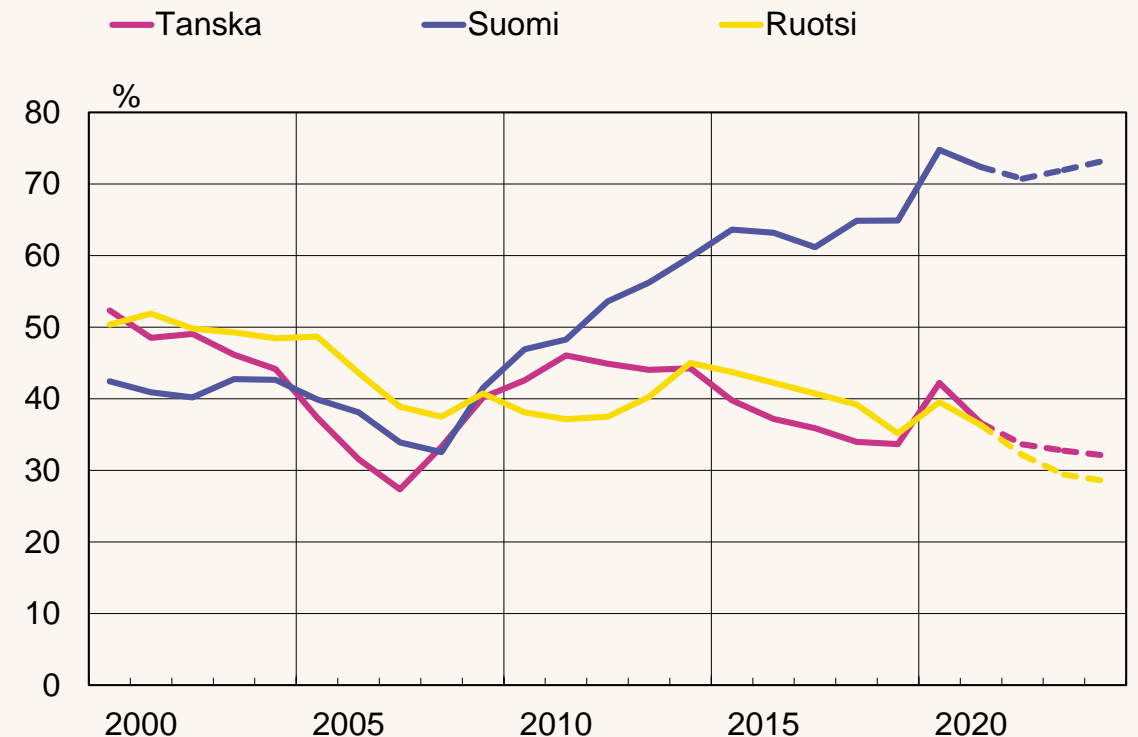

Lähde: Euroopan keskuspankki.

Suomen julkinen velkasuhde on 15 vuodessa kaksinkertaistunut ja kasvusuunta on huolestuttava

- Suomen julkisen talouden velkasuhde on 15 vuodessa kaksinkertaistunut, Ruotsin ja Tanskan on pysynyt 40 % tuntumassa
- Julkisen talouden kestävyys ei vain ”yksi tavoite muiden joukossa”, vaan välttämätön edellytys yhteiskunnan luotettavalle toiminnalle ja pitkäjänteiselle kehittämiselle

Velka suhteessa BKT:hen

Lähde: Euroopan komissio, Autumn 2022 Economic Forecast.

39733@Velka_2022

Euroalueen inflaatio pysytteli keskimäärin 1,3 prosentin tasolla ajanjaksolla 2011 – 2021

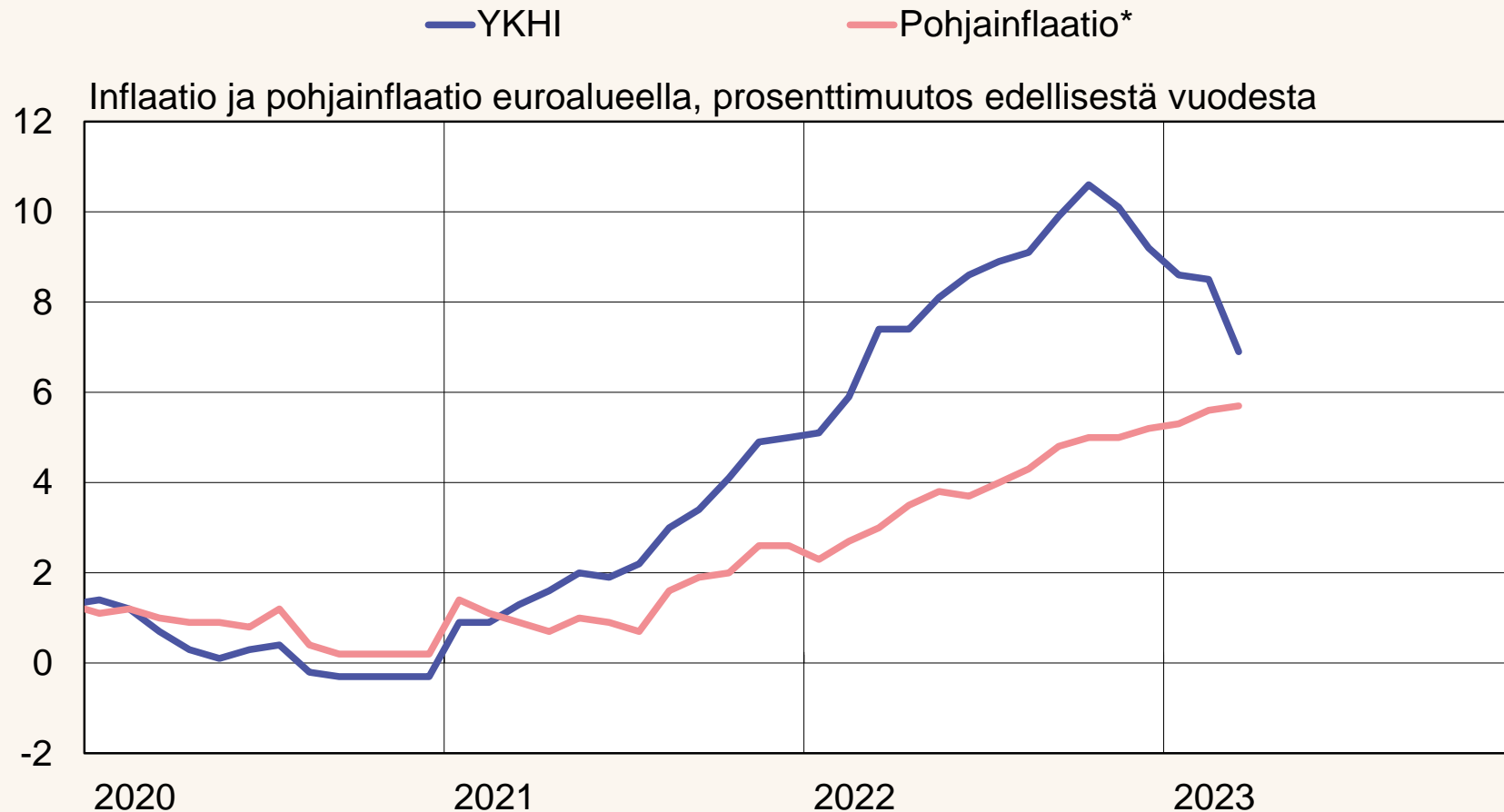
HUOM. Tilastointimenetelmän muutos vääristää vuoden 2015 vuosi-inflaatiota.

* YKHI pl. energia, ruoka-, alkoholi-, ja tupakkatuotteet.

Lähde: Eurostat.

32426@YKHI

Euroalueen inflaatio kiihtyi rajusti vuoden 2021 lopulla

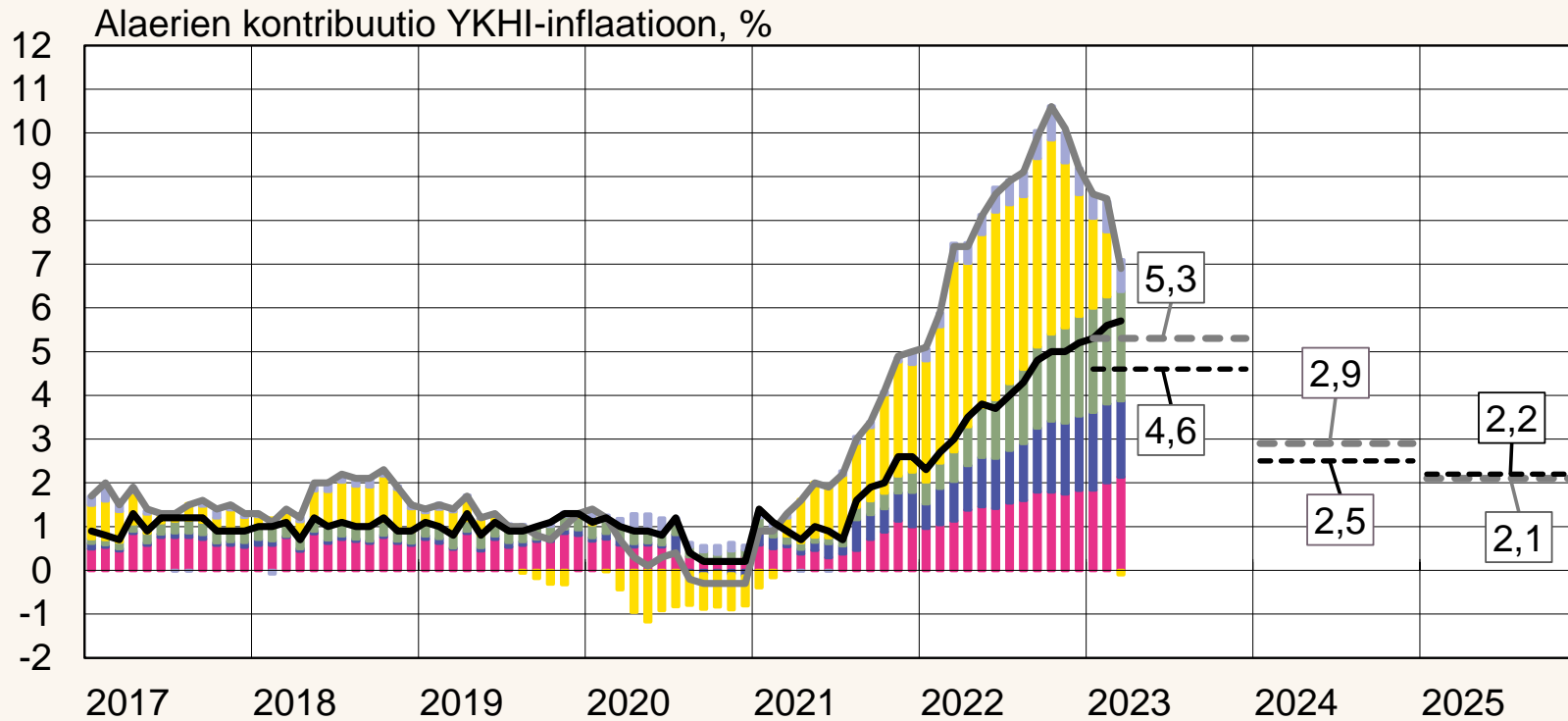

* YKHI pl. energia, ruoka-, alkoholi- ja tupakkatuotteet.

Lähde: Eurostat.

Inflaatio on yhä liian nopeaa euroalueella

- Palvelut
 - Jalostetut elintarvikkeet
 - Jalostamattomat elintarvikkeet
 - Pohjaininflaatio
 - - - Pohjaininflaatio, EKP:n ennuste
- Teollisuustuotteet (pl. energia)
 - Energia
 - YKHI, yhteensä
 - - - YKHI, EKP:n ennuste

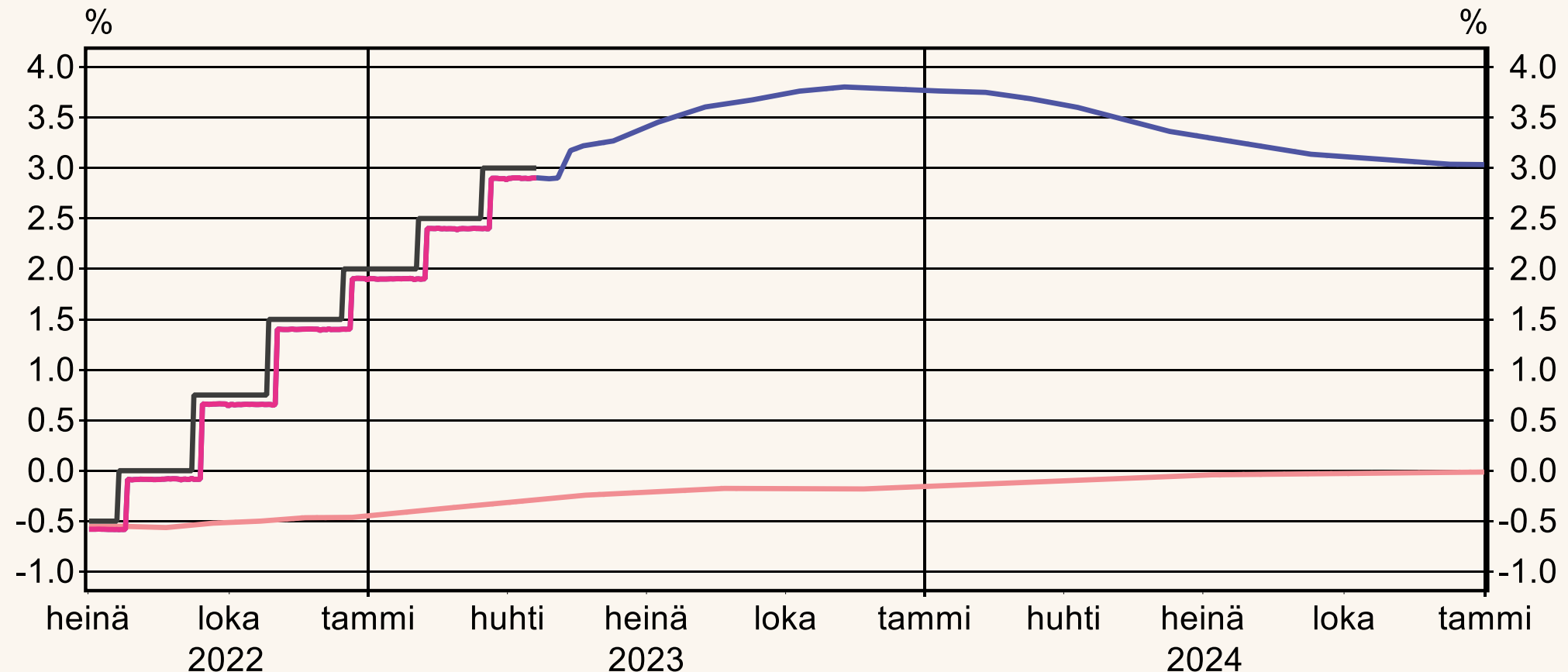
Lähteet: Eurostat ja EKP.

32426@YKHikontrib(2)

EKP:n koronnostot ja markkinoiden hinnoittelema tuleva korkotaso

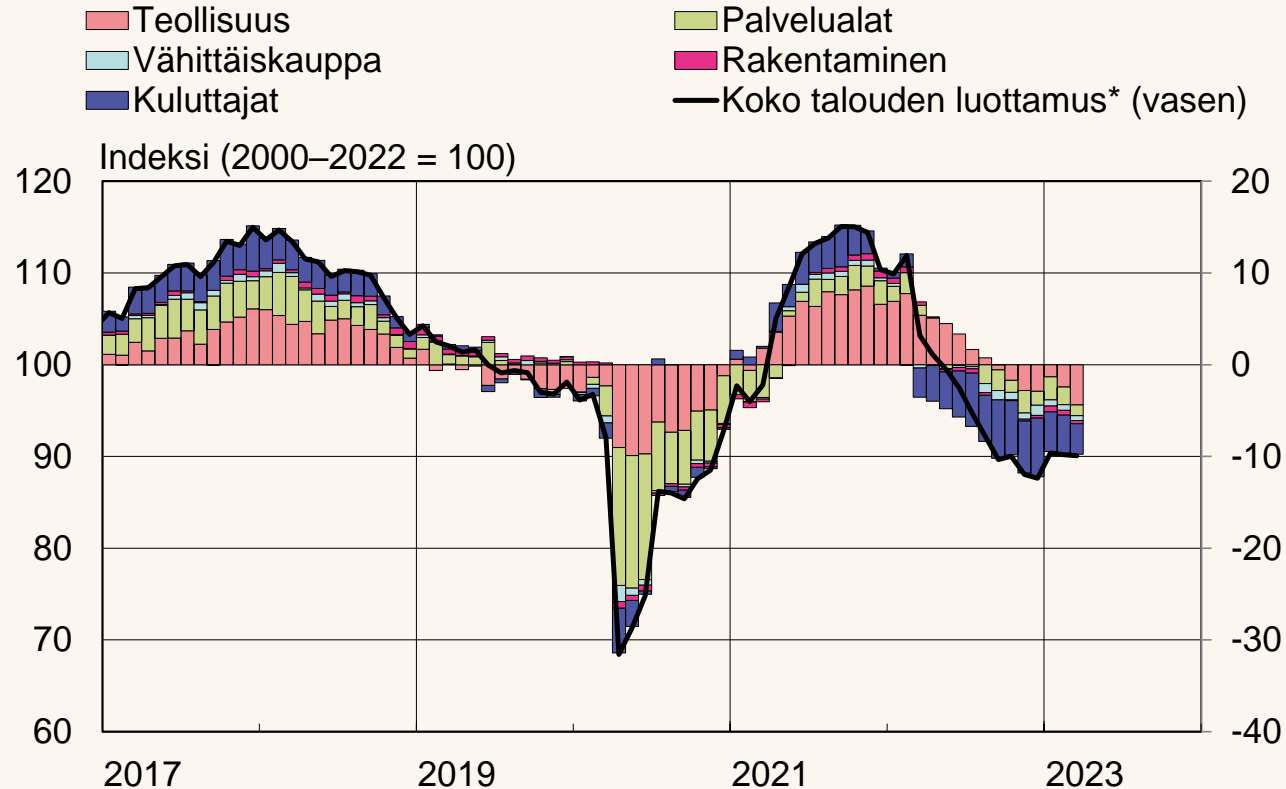
Toteutunut ja OIS-markkinoiden hinnoittelema €STR-korkoura eri aikoina

—EKP talletuskorko —€STR —3.1.2022 —21.4.2023

Lähde: EKP, Bloomberg, SP:n laskelmat.

Lyhyen aikavälin mallit ennakoivat Suomeen vaisua talouskehitystä – luottamus talouden kehitykseen heikko

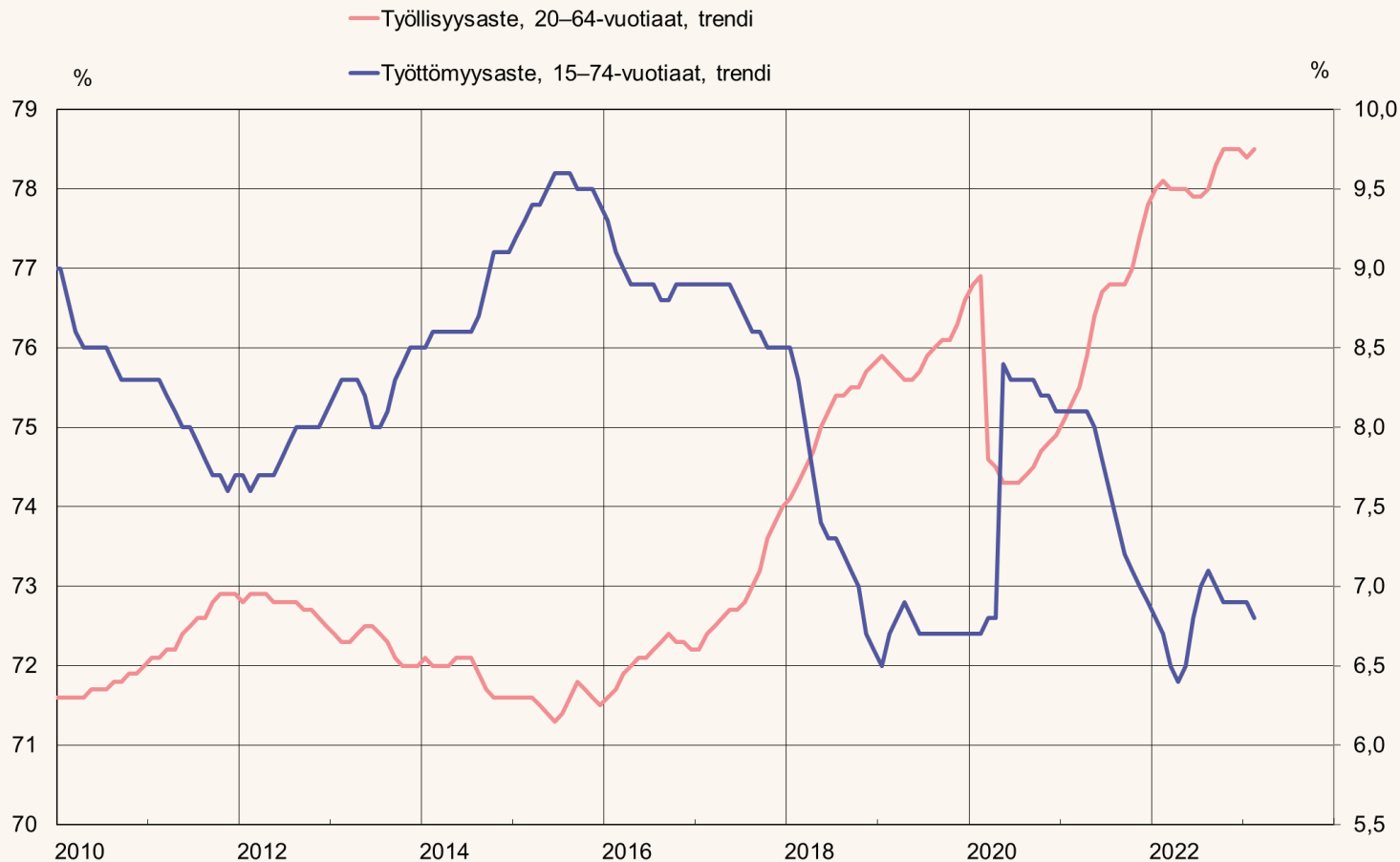
Lähde: Tilastokeskus, EK ja Suomen Pankin laskelma.

*Koko talouden luottamus vastaa Euroopan komission ESI:ä mutta on laskettu Suomen Pankin kausitasaamasta TK:n kuluttajaluottamussarjasta ja EK:n sarjoista.

© Suomen Pankki
30384@Indikaattorihajotelma

- Kuluttajien luottamus talouden kehitykseen on edelleen vaimea.
- Teollisuusyritykset arvioivat tilauskannan heikentyneen ja tuotanto-odotukset ovat vaisut, mikä painoi luottamusta.
- Palveluiden, rakentamisen ja vähittäiskaupan luottamusluvut vahvistuivat maaliskuussa

Työllisyys on pysynyt hyvänä, joskin kehitys on tasaantunut talven aikana

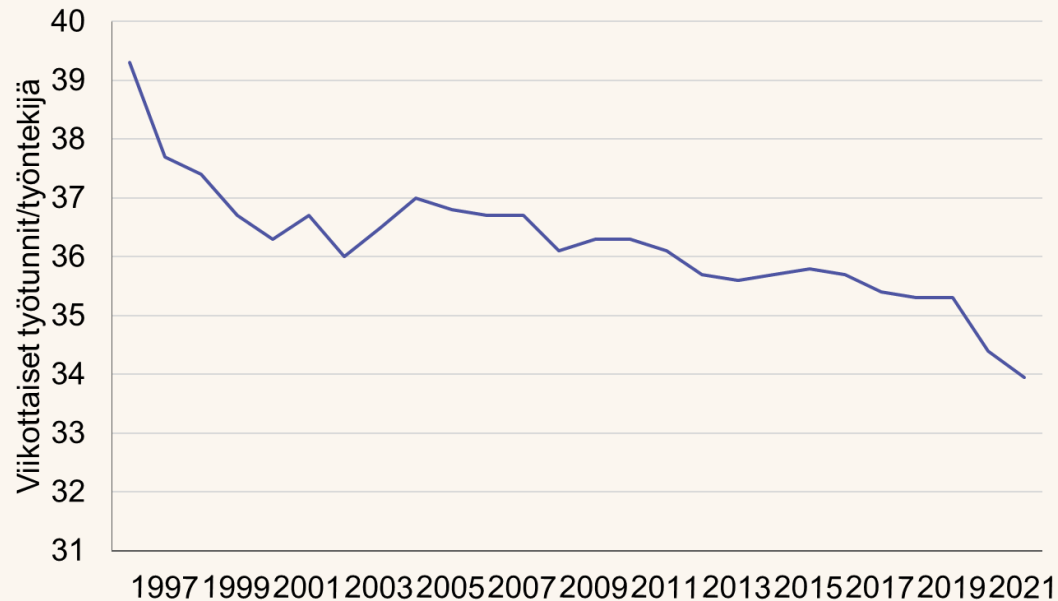

- Työllisyys on pysynyt hyvänä lisääntyneen työmarkkinoille osallistumisen ansiosta.
- 20–64-vuotiaiden työllisyysasteen trendi oli helmikuussa 78,5 %.
- 15–64-vuotiaiden työllisyysasteen trendi oli helmikuussa 74,0 %
- Virtoihin perustuva työttömyysennustemalli ennakoi työttömyysasteen pysyvän alle 7 prosentissa lähineljänneksinä.

Lähde: Tilastokeskus.
38252@Tyollast_Tyotast_2064

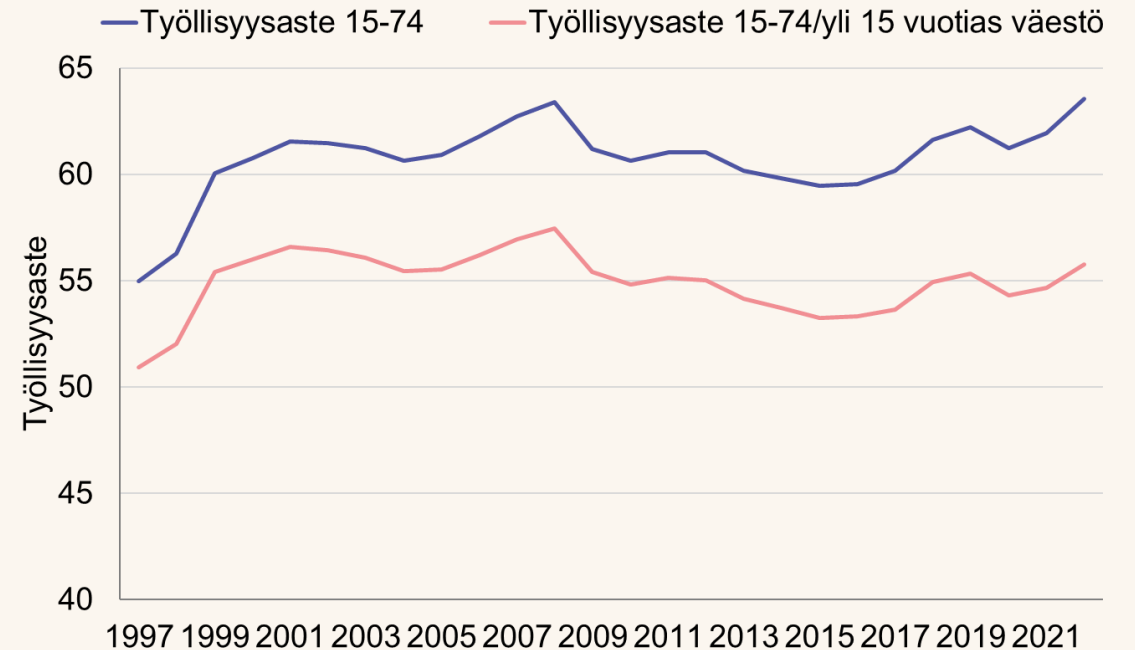
Työtunnit työntekijää kohti vähenevät, työllisyysasteen nousu ei ole riittänyt parantamaan taloudellista huoltosuhdetta

Viikottaiset työtunnit työntekijää kohti 1997-2022

Lähde: Eurostat.

Työllisyysaste osuutena 15-74 ja yli 15-vuotiaasta väestöstä

Lähde: Eurostat.

Syytä ryhtyä toimiin Suomen talouden pitkäaikaisten ongelmien ratkaisemiseksi

Kahden kärjen taktiikka:

1. Kestävän talouskasvun eväitä vahvistettava pitkäjänteisesti

- Panostukset osaamiseen ja koulutukseen, kannusteet työllistymiseen
- Tutkimus- ja kehittämistoiminnan edistäminen
- Työ- ja opiskeluperäinen maahanmuutto on saatava sujuvammaksi!

2. Julkisen talouden kestävyys turvattava

- Paluu menosääntöihin
- VM:n meno- ja verokartoitus: tietopohjaa tuleville päätöksille
- Pitkäjänteinen tasapainottamisohjelma

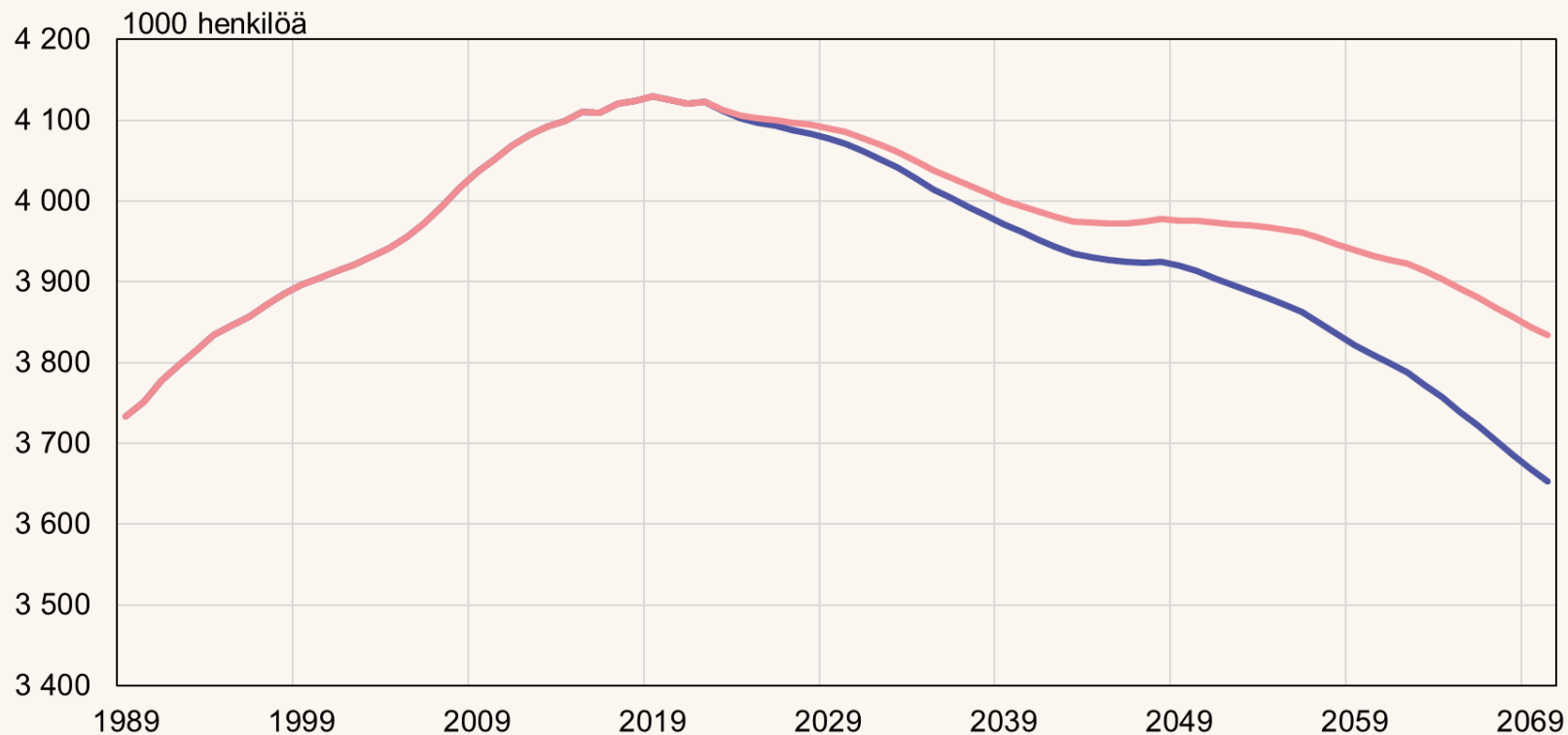
Pitkän aikavälin kasvun edellytyksistä pitää huolehtia

- Väestön ikääntyminen ja koulutusasteen nousun pysähtyminen rajoittavat osaavan työpanoksen saantia ja heikentävät talouden kasvumahdollisuuksia.
- Samalla myös investoinnit tuotannolliseen pääomaan, tutkimukseen ja kehitykseen ovat vaarassa vähentyä.
- Korkeakoulut avainasemassa, koska tuottavat paitsi inhimillistä pääomaa, myös tutkimusta ja innovaatioita.
- Tärkeät tavoitteet:
 - Vähintään 50 % nuorista aikuisista suorittaa korkeakoulututkinnon.
 - Ulkomaalaiset tutkinto-opiskelijat työllistyvät Suomessa.

Suomen työikäinen väestö supistuu

Työikäinen väestö väestöennusteen ja työperäistä maahanmuuttoa sisältävän skenaarion mukaan

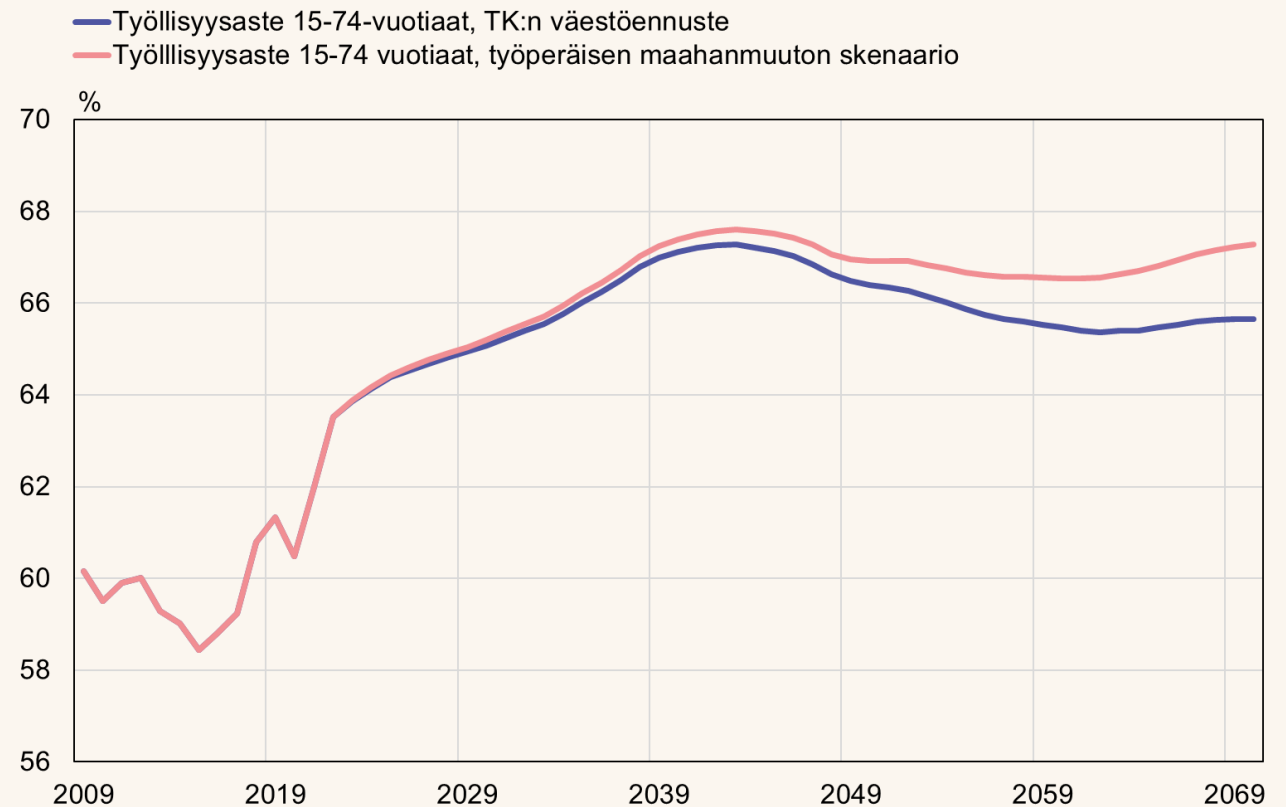
— 15-74 vuotiaat, TK:n väestöennuste — 15-74-vuotiaat, Työperäisen mahaanmuuton skenaario

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankin laskelmat.

Maltillinen lisäys työperäiseen maahanmuuttoon parantaa työllisyysastetta pitkällä aikavälillä

- Maltillinen työperäisen maahanmuuton lisäys verrattuna TK:n väestöennusteeseen (15 000 vuodessa) parantaa työllisyysastetta.
- Osa vaikutuksesta tulee maahanmuuttajien lasten kautta.
- Vuosien 2021 ja 2022 nettomaahanmuuton lisäys viittaa siihen, että skenaario on mahdollinen.

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankin laskelmat.

Yhteenveto

- Suomen kansainvälinen toimintaympäristö on nyt yhtä kovassa murroksessa kuin 1990-luvun alussa, sekä talouden että turvallisuuden osalta. Mutta nyt peruutusvaihteella.
- 1990-luvun lamasta Suomi nousi tukeutumalla tutkimukseen ja koulutukseen, osaamiseen ja yrittäjyyteen – kilpailukyky korjattiin, julkinen talous tasapainotettiin.
- Suomella on nytkin kaikki edellytykset olla paitsi selviytyjä- myös menestyjäkansa.
- Se edellyttää Suomelta uudistumiskykyä – sitä soisi löytyvän.

Kiitos!

suomenpankki.fi